flat-stuk

tijdelijk monument van wederopbouw

Een geregisseerde gebeurtenis maakt de architectuur, geschiedenis en betekenis van een naoorlogse slaap-locatie voor een kort moment zichtbaar.

De flat blaast 6 minuten lang stof de binnentuin in.
In de tuin ontstaat met het neervallende stof de stedenbouwkundige structuur van Morgenstand (van Dudok) als tekening in de aarde.
Op het dak staan midwinterhoornspelers opgesteld, hun oproep weerklinkt in de binnentuin. Buiten rijdt een omroepwagen: „flat-stuk, flat-stuk", en het gewid van heien klinkt door de buurt. Op een van de balkons klinken stemmen die verhalen over de architectuur en het wonen hier. Het publiek bestaat uit enkele honderden oudbewoners van de slaaplocatie en bewoners uit bewoners van de nieuwbouw die hier komt.

Zaterdagmorgen, 6. januari 2007
Slaaplocatie Loevestein I
Morgenstand, Den Haag Zuidwest

Concept en realisatie: Hieke Pars.

Hieke Pars (beeldend kunstenaar) werkt in de publieke ruimte. In gebieden waar transformatie en herstructurering plaatsvindt, regisseert zij tijdelijke gebeurtenissen. www.hiekepars.nl

Fotografie: Ralph Kamena, Simon Fidder

Flat-stuk is uitgevoerd in opdracht van SKB en Haagwonen. Met dank aan:

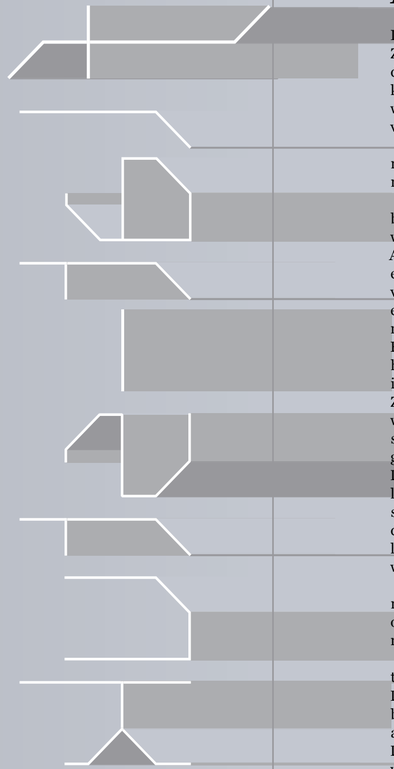

Belofte van een Wijk

Ik strijk mijn overhemden bij voorkeur in de woonkamer. Zo kan ik naar de radio luisteren en af en toe door de balkondeuren naar buiten kijken. Strijken is een secuur werkje. Je kunt het weliswaar bijna gedachteloos doen, maar je moet wel je aandacht erbij houden. Buiten sneeuwt het, eindeloze vlokken dalen neer op de nog onbegroeide binnentuin.

Vanmorgen is het al begonnen met sneeuwen. Daarom is mijn vrouw met de bus naar haar werk gegaan in plaats van met de solexbrommer zoals altijd.

Vanuit de woonkamer heb ik gekeken hoe ze door het wit besneeuwde landschap naar de rand van de wijk liep. De wijk waar al veel over gepraat wordt maar die er nog niet is. Alleen het stratenpatroon tekent zich in het landschap af als een soort blauwdruk van de toekomst. Maar vandaag niet, vandaag is de toekomst even aan het zicht onttrokken door een dik pak sneeuw. Ik heb gezien hoe mijn vrouw als een rood stipje langzaam werd opgeslokt door het witte niets. Even bedenk ik me dat dit wellicht het laatste is wat ik van haar heb gezien. Ik zou haar nooit meer kunnen terugvinden in die eindeloze witte ruimte zonder diepte, hoogte of afstand. Zonder houvast. Mijn oren zitten dicht, alsof ik me onder water bevind, ik knijp in m'n neus en blaas. Het strijkijzer sist en puft. Uit de radio knettert Django Reinhard met zijn guitar electrique. Het ritme van een voortrazende trein. Door een opkomende wind beweegt de sneeuw zich nu van links naar rechts langs de ramen. Het strijkijzer blaast stoom. Ik zit in Django's trein en dender door het besneeuwde landschap. Het ijzeren spoor bepaalt de koers van de locomotief, maar ik zie geen hand voor ogen en ik weet niet waar ik heen ga.

Zo kan ik het haar misschien uitleggen. De reden van mijn ontslag, ik kon niet anders. Ik ben uitgestapt, al is het op een klein tussenstation in de *middle of nowhere*. Ik kan nu nog niet bepalen of het een goede beslissing is geweest.

Steenkrakers stampen in de verte. Ik heb ze zien staan tussen de ruïnes, tussen de half gesloopte huizen van de stad. De restanten van de oorlog worden vermalen tot hapklare brokken voor de nieuwbouw. Kleine deeltjes die met cement aan elkaar worden geplakt tot grote betonnen elementen. De zijwanden van de toekomst. Terwijl het verleden haar wonden likt wordt er vlak naast, op een weiland, een nieuwe toekomst uit de grond gestampt.

De gekreukte berg overhemden is verdwenen, als sneeuw voor de zon. In plaats daarvan hangen er nu negen strak gestreken overhemden aan de deur van de meterkast. Het ziet er goed uit. Ik ben dat soort dingen wel gaan waarderen, sinds mijn zelfverkozen ontslag. Net zoals afgewassen borden en opgerolde sokken. Het duurde even voordat ik het ritme te pakken had. We hebben eerst een oefenronde gedaan, mijn vrouw en ik. Eerst de ontbijt spullen opruimen dan het bed opschudden in de slaapkamer. Planten water geven. Controleren of er gewassen moet worden, eventueel stofzuigen, is er strijkgoed? In die volgorde.

Ik loop met de negen hangers naar de slaapkamer om ze op te bergen in de inbouwkast. Het huis met de zeven inbouwkasten, zo had de medewerker van de Woningbouwvereniging dit driekamer appartement genoemd. Het had geklonken als een toverspreuk of op z'n minst als het begin van een sprookje.

Terug in de woonkamer pak ik een sigaret uit het gele North State pakje dat op de radiokast ligt. Buiten is het eindelijk gestopt met sneeuwen. Ik zie hoe de rook mijn mond verlaat en hoe een zwarte kater het maagdelijk witte tapijt betreedt. Hij ruikt aan de sneeuw. Wat zou dat zijn, de geur van sneeuw? Ik zet het raam open om de rook naar buiten te laten, de kou komt binnen.

Ik heb de oorlog overleefd. Met een hoog ingezette salto ben ik over de oorlog heen gesprongen, maar ergens halverwege de vlucht ben ik blijven hangen. Zo voelt het. Ik ben nog niet geland. Ik trek mijn jas aan en loop naar buiten. Mijn adem maakt wolkjes in de lucht. Ik draai mij om en kijk naar het eenzame flatgebouw, waar ik mijzelf zie staan in de woonkamer. Daar moet het gaan gebeuren, het nieuwe leven. In de verte hoor ik het wagentje van de melkboer naderen. Dat is vreemd want behalve wij wonen hier nog bijna geen mensen. Uit het wagentje, dat zijn weg probeert te vinden over de witte vlakte, komt een vrolijk riedeltje. Dan snap ik wat hij aan het doen is. Ook de melkboer maakt een oefenronde.

Bram Esser is schrijver en onderzoeker op het gebied van stad, architectuur en stedenbouw.

TOP CRAFT
BLV 00 CV